

Møte for lukkede dører
torsdag den 20 juni 1946 kl. 9.50

President: Natvig Pedersen

Dagsorden:

Referat.

Presidenten: Presidenten foreslår at møtet holdes for lukkede dører, og anser det som bifalt.

Presidenten foreslår videre at Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer gis adgang til møtet, og anser det for bifalt.

Statsråd Evensen overbrakte 3 kgl. proposisjoner som straks referertes (se under Referat).

Referat.

1. Kgl. prp. om utnyttning av A/S Nordags anlegg.

Presidenten: Saken foreslås tilstillet spesialkomiteen ang. forskjellige industrisaker.

2. Kgl. prp. om kjøp av Hambros Banks interesser i a/s Union.

Presidenten: Saken foreslås tilstillet finans- og tollkomiteen.

3. Kgl. prp. om statsgaranti for lån til modernisering og utvidelse av norske skipsverfter.

Presidenten: Saken foreslås tilstillet spesialkomiteen ang. forskjellige industrisaker.

Hambro: Jeg har intet å bemerke til presidentens forslag, men jeg har en bemerkning å gjøre ved selve den ting at disse proposisjoner fremlegges som hemmelige. Det er av ganske stor viktighet for hele vår demokratiske utvikling at vi kommer bort fra den praksis å behandle som hemmelige, saker som kunne og burde behandles offentlig. Så vidt jeg vet, var det kanskje ikke opprinnelig Regjeringens tanke å foreslå Årdalsvassdraget behandlet som en hemmelig sak, men etter hva det er sagt, skyldes det overveielser innen komiteen i Stortinget. Det sier seg selv at landet er lite tjent med, og stortingsrepresentantene er lite tjent med, at man behandler viktige saker slik at man forebygger adgangen til offentlig diskusjon og gjør det umulig for de lojale medlemmer av en komite å innhente de supplerende opplysninger og ha de konferanser som skulle være en forutsetning for at

man avgir en uttalelse om slike praktiske saker som det her gjelder. Jeg vil så kraftig jeg kan henstille til Regjeringen å dra omsorg for, at vi stanser med å behandle som hemmelige, saker som før krigen aldri ville blitt behandlet som hemmelige. Vi må se til å komme bort fra det, og det er også betenkelig at man lar en komitee behandle ganske hemmelig en sak lang tid før den er overbrakt til Stortinget, og før medlemmene utenfor komiteen kan ha noe som helst kjennskap til den, og at man leilighetsvis ennogså har ferdig innstillinger før sakene er blitt overbrakt til Stortinget og de enkelte representanter kan ha kjennskap til dem. Jeg vil be vedkommende komitee om under konferanse med statsråden å overveie hvorvidt almene hensyn ikke tilsier at enkelte av disse saker blir behandlet offentlig.

Presidenten: Presidenten vil gjerne med en gang svare hr. Hambro. Den henstilling som han har rettet til komiteen, skal selvsagt bli tatt under overveielse. Det eneste som komiteen har sagt fordi den var nødt til å arbeide under litt uvanlige forhold, nemlig å påbegynne studiet av disse spørsmål før proposisjonen var formelt forelagt i Stortinget, det eneste som komiteen for sitt vedkommende har sagt, var derfor at den ville betrakte alle opplysninger den får, som helt fortrolige, inntil Stortinget har bestemt hvordan saken skal behandles. Jeg forstår det da slik at departementet, for ikke å foregripe en avgjørelse fra Stortinget, har fremmet proposisjonen på denne måten, og der vil da være full anledning for presidentskapet til å avgjøre den fortsatte behandlingsmåte. Komiteen skal som sagt ta opp spørsmålet i sitt første møte i morgen og også konferere med departementet og med presidentskapet om den videre behandling.

Ingvaldsen: Jeg vil få lov på det innstendigste å støtte odelstingspresident Hambros henstilling om at saken om utnyttelse av Årdalsanleggene blir behandlet som offentlig sak. Dette har også vært oppe i spesialkomiteen for industrireising, og det ble på det første møte hvor det ble utlevert et forslag til proposisjon, anført av den ærede statsråd at det var visse opplysninger i dette utkastet som kunne være lite heldige å offentliggjøre. Det dreier seg om den tyske stats lån til A/S Nordag, et ganske stort beløp, som nå altså er gått over til fordring til Direktoratet for fiendtlig eiendom. Det ble sagt at disse opplysninger skulle fjernes fra den endelige proposisjon, og dette er også gjort, og det synes for meg ikke å være noen forretningsmessige hensyn som nå direkte skulle tilsi at saken behandles hemmelig. Med hensyn til selve behandlingen av saken vil det etter mitt skjønn være av den største betydning at man får anledning til å konferere med forskjellige utenforstående som kan ha opplysninger å gi og ha kunnskaper av interesse for sakens avgjørelse.

Hambro: Jeg takker presidenten for presidentens bemerkninger i anledning av den henstilling jeg kom med, og jeg går da ut fra at presidentskapet vil ha anledning til å drøfte saken og eventuelt bringe den opp igjen i Stortinget etter at komiteen nå også har drøftet den.

Statsråd Evensen: Når det gjelder behandlingen om utnyttelsen av A/S Nordags anlegg, er jo det en del av de forvaltningseiendommene som sorterer under Direktoratet for fiendtlig eiendom. Her er det altså mange interesser som spiller inn, som er verdt å gi akt på. Når det gjelder selve utnyttelsen av anleggene og den fremtidige produksjonsmulighet, er det forholdet til utviklingen ute - mulighetene for å skaffe råvarer, mulighetene for å skaffe avsetning - som spiller inn, og departementet har ment at Stortinget stod friere i sin diskusjon om saken ble behandlet som hemmelig. Om man ikke ser på spørsmålet på den måten, vel, så er det ikke noe avgjørende fra departementets side. De samme hensyn - kanskje i noe sterkere grad - gjør seg gjeldende i spørsmålet om statsgaranti for lån til skibsverfter. Der må man også ta hensyn til utenlandske verfter og utenlandske interesser, når det gjelder statens garanti for lån til visse bedrifter hvor konkurranseforhold spiller inn. Om jeg husker rett, ble tilsvarende saker behandlet som hemmelige også før krigen. Jeg tør ikke bestemt påstå det, det er mulig jeg kan erindre feil. Det er disse hensyn som har spilt inn for departementet. Det er absolutt ikke meningen at man vil beskjære en alminnelig offentlig diskusjon, eller mulighetene for å innhente opplysninger om de forskjellige spørsmål - tvert imot. Men avgjørelsen ligger jo i Stortingets egen hånd.

V o t e r i n g :

Presidentens forslag angående oversendelsen av de tre nevnte kongelige proposisjoner ble enstemmig vedtatt.

Protokollen ble deretter opplest og foranlediget ingen bemerkning.

Møtet hevet kl. 10.05.